

84. Denken zoals dieren: tips voor de omgang met dieren

De Amerikaanse universitair docente Dierwetenschappen Temple Grandin is licht autistisch. Op internet¹ schrijft ze dat ze door deze 'handicap' makkelijker kan begrijpen hoe dieren denken, omdat haar denkprocessen lijken op die van dieren. Autistische mensen denken veel meer in beelden dan in woorden. Dieren denken helemaal niet in woorden. Temple Grandin noemt het associëren van verschillende beelden wel degelijk denken. Ze geeft praktische voorbeelden over verschillende diersoorten, waaronder paarden, koeien en schapen². De voorbeelden gelden overigens ook voor andere diersoorten.

Omgaan met angst bij dieren

De meeste landbouwhuisdieren zijn van oorsprong prooidieren, waardoor angst bij hen de meest ontwikkelde emotie is.

- Beangstigende ervaringen worden soms nooit meer vergeten. De eerste ervaringen met iets nieuws, zoals in een veekar vervoerd worden, moet niet beangstigend zijn. Als er na een paar goede ervaringen met de veekar toch iets vervelends gebeurt, worden niet zozeer veekarren in het algemeen met de vervelende gebeurtenis geassocieerd, maar een bijzondere omstandigheid tijdens die ene gebeurtenis, bijvoorbeeld het onweer of de vreemde persoon die het dier erin dreef.
- Vaak is tegendraads gedrag het gevolg van angst. Als bange dieren zich ergens tegen verzetten en ze worden daarvoor afgestraft, wordt de angst alleen maar sterker. Belangrijker is om het dier gerust te stellen.
- Moet een angstig dier apart gezet worden voor een medische behandeling of iets anders onaangenaams, dan is het raadzaam daar een mak, rustig dier naast te zetten. Dit heeft een kalmerende werking op het angstige dier.
- Een dier dat tijdens een behandeling wild gaat tegenspartelen, moet niet losgelaten worden voordat het rustig is. Anders leert het dier namelijk dat tegenspartelen helpt. Praat en aai totdat het dier rustig is en laat het dan pas los.
- Als je dieren noodgedwongen regelmatig aan een onaangename behandeling moet onderwerpen, dan kun je voorkomen dat de dieren jou met de behandeling associëren. Door bij dergelijke gelegenheden een andere overall aan te trekken dan tijdens de normale werkzaamheden of door het dier mee te nemen naar een aparte plek. Beloon de dieren na afloop met een lekker hapje.
- Een radio aan met afwisselend muziek en praten vermindert de reactie op onverwachte geluiden.

Het belonen van dieren

- Beloon goed gedrag van dieren met eten en aandacht in de vorm van praten en aaien of klopjes.
- Beloon dieren na een vervelende ervaring zodat het nare gevoel sneller verdwijnt. Je kunt dieren vrijwillig laten meewerken aan tal van handelingen, alles hangt af van hoe je het brengt. Temple Grandin noemt als voorbeeld dat ze schapen met porties graan als beloning getraind heeft om in een fixatie-apparaat te gaan, waarin ze niet alleen vastgehouden werden, maar ook gekanteld. Er waren schapen bij die na het loslaten tot 9 keer toe terug in de rij gingen staan voor nog een keer. Voorwaarde is wel dat de dieren tijdens de eerste kennismaking gewoon in en uit kunnen lopen, gevolgd door beloning en dat het kantelen pas in een later stadium van het leerproces gedaan wordt.

---

¹ <http://www.grandin.com/references/thinking.animals.html>

² Zie ook: <http://grandin.com/references/new.corral.html>

Dieren de gewenste richting op laten lopen

- Als je gewoon bent dieren vooruit te laten lopen door hun staart om te draaien, laat dan de staart los zodra het dier beweegt. Zo beloon je het dier voor lopen. De volgende keer zal het dier gaan lopen zodra je de staart beetpakt.
- Als je een complete kudde wilt verplaatsen, richt je dan op het verplaatsen van de leider in plaats van dat je de achterste dieren gaat opjagen.

Tenslotte

- Wees consequent in hoe je met je dieren omgaat. Als je over het algemeen goed met ze omgaat, maar een enkele keer toch te ruw, dan is je gedrag onvoorspelbaar en vertrouwen de dieren je minder.
- Tenslotte: zelfs het meest diervriendelijke huisvestingsysteem is waardeloos, tenzij het goed gemanaged wordt.

Monique Bestman, m.bestman@louisbolk.nl, 0343-523860